

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ ที่มีผลต่ออนาคตของนักบัญชี

Artificial intelligence (AI) changes and Big Data Analysis
on Future of Accounting Profession

บันเจย ศรีแก้ว

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Email: Buncher.Sri@neu.ac.th

Bunchey Srikeaw

Lecturer of Department of Accounting,
Faculty of Business Administration, Northeastern University
Email: Buncher.Sri@neu.ac.th

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีผลต่ออนาคตของนักบัญชี

บันเดย ศรีแก้ว

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Email: Buncher.Sri@neu.ac.th

วันที่ได้รับบทความต้นฉบับ: 22 มีนาคม 2565

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 8 มิถุนายน 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 13 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่องในความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคหรือโอกาสของนักบัญชี บทความนี้จะอภิปรายการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อมูลขนาดใหญ่ในมุมมองของนักบัญชี ตลอดจนโอกาสใหม่และความท้าทายในการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ของนักบัญชี และประเด็นสำคัญใหม่สำหรับงานวิจัยในอนาคตด้านการบัญชี

นักบัญชียังคงสามารถสร้างมูลค่าโดยการสนับสนุนจากนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Scientist) ในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เนื่องจากมีความคุ้นเคยกับทั้งข้อมูลเชิงโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง รวมถึงมีพื้นฐานความรู้ทางธุรกิจ ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะของนักบัญชี โดยจำเป็นต้องพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ข้อมูล การบัญชีบริหาร การบัญชีการเงิน การสอบบัญชี

Artificial intelligence (AI) changes and Big Data Analysis on Future of Accounting Profession

Bunchey Srikeaw

Lecturer of Department of Accounting,
Faculty of Business Administration, Northeastern University
Email: Buncher.Sri@neu.ac.th

Received: March 22, 2022

Revised: June 8, 2022

Accepted: June 13, 2022

ABSTRACT

Now, Continuous progress in artificial intelligence (AI) a growing ability to analyze big data has increased the new threat or opportunity to accountants. This paper discusses data analytics and Big Data from an accounting perspective. As well as the new opportunities and challenges by Big Data for accountants and to highlight areas for further research in accounting.

Accountants can still create value by support data scientists performing exploratory analysis on big data because are familiar with structured data, unstructured data and possess knowledge of business fundamentals. Thus, the big data analytics complements accountants' skills and knowledge. However, Big Data need to develop the analytical skills of accountants.

Keywords: *data analytics, big data, management accounting, financial accounting, auditing*

ปัจจุบันข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) กลายเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มโอกาสที่จะนำไปสู่ข้อได้เปรียบเชิงการแข่งขันในด้านธุรกิจ แต่ Big Data มีการเปลี่ยนแปลงและเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงมีผลกระทบต่อการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในการนำมาพัฒนาธุรกรรมด้านต่าง ๆ เช่น ธุรกรรมด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการบัญชี แต่จากการที่ AI มีการพัฒนาตลอดเวลานั้น ทำให้มีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) โดยเฉพาะนักบัญชีที่กลายเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในวิชาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับนักบัญชี เป็นที่กังวลใจของสภาวิชาชีพบัญชีฯ ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของ นายประเสริฐ หวังรัตนปราณี ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชีว่า “จากการเข้าร่วมประชุมกับบุคลากรอาชีพอื่น ๆ มักจะกล่าวว่า อีกไม่นาน AI จะมาแทนนักบัญชี นักบัญชีจะต้องตกงาน” วิชาชีพบัญชีจึงเป็นอาชีพที่ตกอยู่ในความเสี่ยงในอนาคตอันใกล้หากไม่มีการปรับตัวอย่างเร่งด่วน

ดังนั้นในบทความนี้ ผู้เขียนจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจะนำเสนอเกี่ยวกับ Big Data ที่เกี่ยวข้องกับนักบัญชีทั้งในด้านความหมาย อุปสรรค และโอกาสใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นรวมทั้งมุมมองที่จะนำไปสู่ด้านงานวิจัยในอนาคต

■ ความหมายของ Big Data

ข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data มี 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบตารางข้อมูลที่มีการจัดเรียงอย่างชัดเจนและเป็นระเบียบ สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ทันที เช่น ข้อมูลที่เก็บไว้ในโปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเรียกว่า ข้อมูลเชิงโครงสร้าง (Structured Data) และ 2) รูปแบบข้อมูลรูปแบบของเสียง ภาพ และวิดีโอซึ่งเรียกว่า ข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน (Unstructured Data) อาจกล่าวได้ว่า Big data เป็นการรวบรวมข้อมูลจำนวนมาก และนำไปวิเคราะห์ผ่านเว็บไซต์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลในอดีต เช่น ประวัติการซื้อของลูกค้า กิจกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย การทำงานหรือการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ต่าง ๆ จะสะท้อนถึงพฤติกรรมของผู้ใช้อย่างถูกต้องและแม่นยำ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเนื่องจากความหมายของ Big Data อาจแตกต่างกันตามมุมมองของบริษัท ซึ่งขึ้นอยู่กับขีดจำกัดของระบบสารสนเทศในการประมวลผลกับข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น การพิจารณา Big Data ในการปฏิบัติงานของบริษัทสอบบัญชีขนาดเล็กอาจไม่เหมือนกันกับบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่

ดังนั้น ในบริบทของบทความนี้จะมุ่งเน้นในมุมมองของบริษัทขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้ข้อมูล และนำมาวางแผนกลยุทธ์ของบริษัท ซึ่งจะมีผลกระทบกับการทำงานของนักบัญชี

■ พลกระทบของ Big Data ต่อบทบาทของนักบัญชี

การบัญชีมีบทบาทหน้าที่นำเสนอข้อมูลรายงานการเงิน ซึ่งต้องอาศัยระบบสารสนเทศในการประมวลผล เพื่อสนับสนุนกระบวนการต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ปัจจุบันโลกธุรกิจได้กลายเป็นโลกแห่งดิจิทัล โดยมีนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น ระบบ Cloud Computing ระบบ Data Science Applications หรือการใช้งานจาก Big Data ซึ่งส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานด้านบัญชีที่ทำในแต่ละวัน ดังนั้น หากนักบัญชีไม่มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ อาจส่งผลกระทบต่ออนาคตอันใกล้ที่จะตกอยู่ในภาวะความเสี่ยง เนื่องจากการทำบัญชีแบบดั้งเดิมจะลดลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล ทำให้เกิดข้อมูลประจำวันขนาดใหญ่ (Big data) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของข้อมูลทางการเงินบัญชี และตัวเลขในรายงานทางการเงินที่เป็นตัวชี้วัดสถานะภาพทางเศรษฐกิจและมูลค่าของบริษัทในอนาคต จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายของนักบัญชี โดยเฉพาะผู้สอบบัญชี นักบัญชีบริหาร และนักบัญชีการเงิน ดังที่จะกล่าวต่อไป

■ พลกระทบของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการใช้ Big Data

บทบาทสำคัญของผู้สอบบัญชีเป็นการประเมินและตรวจสอบข้อมูลทางบัญชีที่อยู่ในระบบสารสนเทศของบริษัท เพื่อสรุปและนำไปแสดงความเห็นในหน้ารายงานทางการเงิน โดยการตรวจสอบรายงานการเงินของผู้สอบบัญชี ในอดีตจะมุ่งเน้นไปที่การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในรูปแบบข้อมูลเชิงโครงสร้าง จะเห็นได้จากการตรวจสอบกิจกรรมการควบคุม (Test of Control) และการตรวจสอบเนื้อหาสาระ (Substantive Test) ปกติผู้สอบบัญชีจะเพียงหาหลักฐานให้เพียงพอ และเหมาะสม เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในการแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีเท่านั้น

ปัจจุบันผู้สอบบัญชีจะพบกับการใช้เทคนิคในการตรวจสอบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น โดยการนำ AI เข้ามาช่วยในการตรวจสอบ เพื่อค้นหาข้อมูลที่ผิดปกติ ซึ่งสามารถประมวลผลสิ่งที่เกิดขึ้นจริงได้ทันที เช่น การทดสอบการควบคุมอาจกระทำโดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อทดสอบระบบการควบคุมรายการจ่ายเงิน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการขอแฟ้มข้อมูลรายการจ่ายเงินของลูกค้าและแฟ้มข้อมูลการบันทึกบัญชีแยกประเภท มาวิเคราะห์เปรียบเทียบทุกรายการภายในช่วงเวลาที่กำหนดสำหรับการทดสอบเนื้อหาสาระด้วยวิธีการตรวจสอบและวิธีการสุ่มตัวอย่างของผู้สอบบัญชี โดยการพิจารณาหาปริมาณหลักฐานจากแบบจำลองความเสี่ยง (Audit Risk Model) อาจต้องเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากผู้สอบบัญชีสามารถใช้การตรวจสอบหลักฐานกับรายการบัญชีในรายงานการเงินได้ตลอดทั้งงวดบัญชีซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจอีกต่อไป ด้วยเหตุผลนี้จึงมีนักวิชาการบางท่าน เช่น Brown-Liburd, Issa, and Lombardi (2015) และ Earley (2015) เชื่อว่าในอนาคตอันใกล้จะมีกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ใช่นักบัญชีเข้ามาแข่งขันในตลาดการสอบบัญชี เช่น นักวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ หรือนักวิทยาศาสตร์ด้านข้อมูลอื่น ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่จำเป็นต้องใช้บริการผู้สอบบัญชีอีกต่อไป และนำไปสู่การล่มสลายของวิชาชีพสอบบัญชีในที่สุด

อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการหลายท่าน เช่น McAfee and Brynjolfsson (2012) และ Tabuena (2012) ได้ให้ความเห็นว่าการสอบบัญชีไม่เพียงแต่วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ได้เท่านั้น แต่ต้องเข้าใจในธุรกิจด้วย ซึ่งการเข้าใจในด้านการบริหารธุรกิจของผู้สอบบัญชีด้วยนั้น จะทำให้ได้เปรียบนักวิทยาศาสตร์ด้านข้อมูลที่จะมาทดแทนได้ในอนาคต นอกจากนี้ แม้ว่าการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีจะสามารถตรวจสอบได้อย่างละเอียดตามที่กล่าวข้างต้น แต่ยังไม่ได้เป็นข้อยุติในการประกันความเชื่อมั่นของผู้ใช้การเงิน เนื่องจากการตรวจสอบจำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่ผิดปกติ ร่วมกับระบบสารสนเทศที่ลูกค้าใช้ในการทำงาน ซึ่งระบบสารสนเทศของลูกค้าอาจมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน โดยต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริง เพื่อแสดงให้เห็นว่างบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญหรือไม่

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี AI เพื่อตรวจสอบ Big Data จึงถือได้ว่าเป็นโอกาสสำคัญของผู้สอบบัญชี ซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา รวมทั้งสามารถใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำไปสู่การแข่งขันในตลาดการสอบบัญชีและบริการให้ความเชื่อมั่น โดยเฉพาะในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่จำเป็นต้องพัฒนาเพื่อให้ค่าปรึกษาแก่บริษัทลูกค้าของตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การได้รับค่าธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังทำให้วิชาชีพสอบบัญชีมีความยั่งยืนต่อไป

■ พลกระทบของนักบัญชีบริหารที่มีต่อการใช้ Big Data

บัญชีบริหารเป็นการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อตัดสินใจภายในบริษัท ซึ่งบุคคลที่ใช้อาจเป็นผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ โดยในอดีตจะมุ่งเน้นบริหารให้เกิดต้นทุนที่ประหยัดเท่านั้น แต่ด้วยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ด้านคู่แข่งทางการค้า และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบัญชีบริหารด้วย อีกทั้งในปัจจุบันการตัดสินใจของผู้บริหารต้องเป็นไปอย่างรวดเร็วทันเวลา และสะท้อนกลับแบบเรียลไทม์มากขึ้น แต่การใช้ข้อมูลของบัญชีบริหารที่ผ่านมาจะใช้ข้อมูลที่เป็นลักษณะเชิงโครงสร้างเพียงอย่างเดียวทำให้ประสิทธิภาพการตัดสินใจลดลง เช่น การประเมินคุณภาพการบริการลูกค้า ที่วัดเพียงจากจำนวนครั้งในการสอบถาม แต่ไม่ได้สะท้อนถึงคุณภาพด้านการบริการในมุมมองของลูกค้าที่เป็นความรู้สึกซึ่งเป็นลักษณะข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน ดังนั้น จึงควรใช้ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงโครงสร้างและข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน มาวิเคราะห์ร่วมกันอย่างใดก็ดีแม้ว่าข้อมูลในอินเทอร์เน็ตที่เป็น Big Data อาจให้ข้อมูลที่ครบถ้วน และเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยให้การวิเคราะห์มีประสิทธิภาพ แต่จะเต็มไปด้วยข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีประโยชน์ และไม่น่าเชื่อถือรวมอยู่ด้วยจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของนักบัญชีที่เข้าใจภาษาธุรกิจเข้าไปมีบทบาทในการกลั่นกรอง แยกแยะ และตีความจากข้อมูลดิบเหล่านั้น เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายของบริษัท

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่านอกจากบัญชีบริหารจะมีเป้าหมาย การควบคุมงบประมาณ การคำนวณต้นทุน และการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ แล้ว ยังนำไปสู่การพัฒนาและการใช้กลยุทธ์ เพื่อผลการดำเนินงานของบริษัทเพิ่มขึ้น รวมทั้งการจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดจากแหล่งข้อมูล ด้วยสาเหตุนี้จึงส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักบัญชีมากขึ้น เพราะเมื่อเกิดปัญหาขึ้นนักบัญชีต้องใช้ความรู้ทางธุรกิจเพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยนักบัญชีสามารถทำงานร่วมกันกับนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่ตีความหมายของข้อมูล โดยจะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อองค์กรในการสร้างกลยุทธ์และนโยบายขององค์กรใหม่ต่อไป

■ พลกระทบของนักบัญชีการเงินที่มีต่อการใช้ Big Data

บัญชีการเงินเป็นการรวบรวม จำแนก ตัวเลขที่เป็นข้อมูลที่เกิดจากวงจรรายการค้าของธุรกิจตลอดทั้งปี โดยปฏิบัติตามกรอบของมาตรฐานรายงานทางการเงิน และออกมาในรูปรายงานทางการเงินแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลภายนอกได้นำไปใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งบุคคลที่มีหน้าที่ในการจัดทำ คือ นักบัญชีการเงินนั่นเอง ดังนั้น นักบัญชีการเงินจึงถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญโดยเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำตัวเลขกำไรสุทธิ และการนำตัวเลขเหล่านั้นมาตีความ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการตัดสินใจด้านต่าง ๆ โดยในอดีตนักบัญชีจะใช้เฉพาะข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลขในงบการเงินมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (DuPont Analysis) แต่ปัจจุบันเป็นแห่งโลกดิจิทัล ความต้องการข้อมูลของผู้ใช้งบการเงินมากกว่าเดิม ทำให้นักบัญชีการเงินต้องพยายามทำความเข้าใจในผลกำไรของบริษัทและต้องอธิบายมากขึ้น เช่น สมมติมีการตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจโดยการเปรียบเทียบว่า การที่บริษัทมีลูกค้าน้อยเพียงไม่กี่ราย กับมีลูกค้าย่อยหลายราย แบบใดจะทำให้บริษัทมีความสามารถทำกำไรได้มากกว่ากันและมีผลกระทบกับสิ่งใดบ้าง นักบัญชีอาจต้องศึกษาและอธิบายเพิ่มเติมว่า ในระยะแรกอาจทำให้บริษัทขาดอำนาจในการต่อรอง แต่ระยะเวลามากขึ้นจะทำให้กำไรสุทธิเพิ่มขึ้นเพราะต้นทุนคงที่ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายทั่วไป และค่าใช้จ่ายในการบริหารลดลง แต่การกระจุกตัวของลูกค้าน้อยเพียงไม่กี่รายนั้น อาจมีผลต่อการพิจารณา ในการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น หรือระยะเวลาการชำระหนี้สั้นลงหรือเพิ่มเงื่อนไขอื่น ๆ เข้ามาเนื่องจากขาดความไว้วางใจบริษัทในการชำระหนี้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ นักบัญชีจะต้องการตีความจากข้อมูลที่เป็นตัวเลข ในอดีตร่วมกับจำนวนลูกค้าของบริษัท และหาข้อมูลจากธนาคารเพิ่มเติมนั่นเอง

ดังนั้น จากการอธิบายมาข้างต้นจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของนักบัญชีการเงินที่มีบทบาทในการวิเคราะห์อธิบาย เพื่อให้บริษัทสามารถแก้ปัญหาในกรณีต่าง ๆ ได้ เพื่อนำไปวางแผนกลยุทธ์และออกนโยบายของผู้บริหารซึ่งต้องเข้าใจในบริบทและพื้นฐานของบริษัทตัวเอง จึงถือได้ว่าปัจจุบันนักบัญชีการเงินมีบทบาทต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารมากขึ้นนั่นเอง

■ งานวิจัยของผลกระทบของการใช้ Big Data และนักบัญชีในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่านักบัญชีมีจำเป็นที่จะต้องเพิ่มทักษะมากขึ้นกว่าในอดีต เนื่องจากการเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการยืนยันความถูกต้องและน่าเชื่อถือของ Big Data ที่อาจถูกวิเคราะห์ โดยนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล ซึ่งบางครั้งอาจไม่เข้าใจในบริบทของการบริหารธุรกิจ นักบัญชีจะต้องเตรียมตัวพัฒนาศักยภาพตนเองให้พร้อมเพื่อที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบในอนาคตอันใกล้ ผลกระทบของการใช้ Big Data ที่มีต่อนักบัญชียังคงเป็นคำถามหลายด้านซึ่งจะนำไปสู่การวิจัย ในแง่มุมด้านบัญชีจะให้ความสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้เพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น และด้านการกำกับดูแลข้อมูล

การใช้ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น ตามที่กล่าวมาข้างต้น Big Data จะเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา AI มารองรับในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้สถิติขั้นสูงนำมาวิเคราะห์ เพื่อให้การตัดสินใจของผู้บริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจะส่งผลทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้นตามที่เข้าใจกันดีว่าเครื่องมือในการตัดสินใจของผู้บริหาร คือ บัญชีบริหารแต่ Big Data นั้นจะมาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ปัจจุบันบัญชีบริหารแบบดั้งเดิมจึงถูกตั้งคำถามว่า ยังสามารถเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือไม่ นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ สามารถนำข้อมูลจาก Big Data มาจัดกลุ่มการแยกประเภท เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์มูลค่าหุ้น หรือค้นหารายการที่ผิดปกติที่สร้างผลเสียต่อบริษัทได้หรือไม่ ที่ผ่านมามีงานวิจัยของ Piyanat and Suree (2019) ที่นำข้อมูลเพียงแค่จากงบการเงินไปวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สิ่งเหล่านี้จะเป็นมุมมองในการทำวิจัยต่อไป

ส่วนการกำกับดูแลข้อมูลด้วยข้อมูลที่ได้จาก Big Data เป็นข้อมูลที่หลากหลายอาจประกอบด้วยข้อมูลที่ผิดปกติหรือข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีประโยชน์ และไม่น่าเชื่อถือ รวมอยู่ด้วยจำนวนมาก จึงเป็นคำถามเกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นกับผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ผู้ใช้รายงานการเงินภายนอก
- 2) ผู้ใช้รายงานการเงินภายใน
- 3) ผู้ใช้รายงานการเงินที่เป็นผู้สอบบัญชี

ถ้าพิจารณาบุคคลภายนอกที่เป็นผู้ใช้งบการเงิน อาจเป็นนักลงทุน ผู้ให้กู้ยืม เจ้าหนี้ ซึ่งปกติข้อมูลทางการเงินจะถูกกำหนดด้วยกรอบแนวคิดจากมาตรฐานรายงานทางการเงิน ดังนั้น ข้อมูลจาก Big Data จึงจำเป็นต้องนำมาพิสูจน์ในด้านคุณภาพว่าเป็นไปตามกรอบแนวคิดของมาตรฐานรายงานทางการเงินหรือไม่ โดยเฉพาะแหล่งที่มาของข้อมูลที่มาจากฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน ส่วนผู้ใช้รายงานการเงินภายในบริษัทซึ่งเป็นผู้บริหาร Big Data จะเป็นเครื่องมือในการนำมาตัดสินใจร่วมกับบัญชีบริหารเพื่อประโยชน์ในการแข่งขัน ซึ่งถ้าบริษัทใดบริหารข้อมูลเหล่านี้ได้อาจทำให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ นอกจากนั้น ด้านการใช้ Big Data ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี จะให้ความสำคัญกับข้อตรวจพบที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของการทำบัญชี เช่น ความสัมพันธ์กันระหว่างความผิดปกติและกระแสของข้อมูลที่ไหลออก รวมทั้งข้อมูลยังอยู่ในระบบด้วย และการนำข้อมูลจาก Big Data มาวางแผนการสอบบัญชี เป็นต้น

อย่างไรก็ตามงานวิจัยด้านการใช้ Big Data ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีอาจมีมุมมองอื่นที่แตกต่างออกไป เช่น การศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรม หรือ กลุ่มบริษัทการเงิน หรือแม้กระทั่งการนำมาบูรณาการเพื่อการศึกษาบัญชีบริหารแบบดั้งเดิมเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพบัญชีต่อไปในอนาคต

จากการนำเสนอความหมายของ Big Data และผลกระทบของ Big Data ที่มีต่อบทบาทของนักบัญชี เช่น ด้านการสอบบัญชี ด้านบัญชีการเงิน และด้านบัญชีบริหาร พร้อมชี้แนะมุมมองด้านงานวิจัยที่ควรจะทำในอนาคต จึงอาจกล่าวได้ว่าวิชาชีพบัญชีกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป นักบัญชีควรมีการปรับตัวอย่างเร่งด่วน รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตร ด้านการบัญชีของมหาวิทยาลัย ซึ่งควรดำเนินการให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน นอกจากนี้ ตลาดทุนไทย ควรจะให้ความสำคัญกับการใช้ Big Data มาวิเคราะห์ร่วมกันกับตลาดเงิน ในส่วนบริษัท หน่วยงานตรวจสอบภายใน ต้องแสดงบทบาทที่สำคัญโดยการชี้แนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายบัญชี ฝ่ายการตลาด ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายบริการลูกค้า ให้นำ Big Data มาใช้ให้เกิดสูงสุดกับบริษัท เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขันต่อไป

■ References

- Brown-Liburd, H., Issa, H & Danielle Lombardi, D. (2015). Behavioral Implications of Big Data's Impact on Audit Judgement and Decision Making and Future Research Directions. *Accounting Horizons*, 29(2), 451-465.
- Earley, C., E. (2015). Data analytics in Auditing: Opportunities and Challenges. *Business Horizons*, 58(5), 493-500.
- McAfee, A. & Brynjolfsson, E. (2012). Big Data: The Management Revolution. *Harvard Business Review*, 90(10), 60-68.
- Piyanat, T. & Suree, B. (2019). The Impacts of Audit Quality & Firm Performance of list Companies in the Stock Exchange of Thailand . *Journal of Accounting Profession.*, 15(47), 17-31.
- Tabuena, J. (2012). What Internal Auditors Should Know About Big Data. *Compliance Week*, 9(107), 32-33.